

Web Sitesi Kullan?labilirlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Web Sitesi Kullan?labilirlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32602>

Özet

Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği, Kılıç-Çakmak, Güneş, Çiftci ve Üstündağ tarafından 2011 yılında geliştirilmiş, web sitelerinin kullanıcılar tarafından algılanan kullanılabilirlik düzeylerini ölçmeyi amaçlayan öz bildirim tipi bir ölçektir. Ölçek, 25 maddeden oluşmakta olup, dört temel faktör altında toplanmaktadır. Derecelendirme, 5'li Likert tipi bir format kullanılarak yapılmaktadır (1= Kesinlikle Katılmıyorum, 5= Kesinlikle Katılıyorum).

Ölçeğin psikometrik özellikleri, yüksek düzeyde iç tutarlılık (Cronbach Alfa = .93) ve Açıklayıcı Faktör Analizi ile desteklenen güçlü bir yapı geçerliliği sergilemektedir. Bu araç, akademik araştırmalarda ve bilişim teknolojileri alanında kullanıcı deneyimini (UX) değerlendirmek için önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Web sitesi, kullanılabilirlik, kullanıcı deneyimi, faktör analizi, psikometrik özellikler, Gezinme Kolaylığı, Tasarım, Erişim Kolaylığı.

Yazarlar

Ebru Kılıç Çakmak, E. Güneş, S. Çiftci, M.T. Üstündağ.

Amaç

Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeğinin temel amacı, kullanıcıların belirli bir web sitesi ile etkileşimleri sonucunda algıladıkları genel kullanılabilirlik düzeyini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Bu araç, kullanıcı arayüzü (UI) tasarımının etkinliğini, verimliliğini ve kullanıcı memnuniyetini değerlendirmeye olanak tanır.

Ölçek, Gezinme Kolaylığı, Tasarım, Erişim Kolaylığı ve Kullanım Kolaylığı gibi web sitesi kalitesinin kritik boyutlarını ayrı ayrı değerlendirerek, geliştiricilere ve araştırmacılara detaylı geri bildirim sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Yapı

Ölçek, kullanıcıların web site deneyimlerini kapsamlı bir şekilde yansıtan dört ana faktörden oluşan çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Toplam 25 maddeden oluşan bu yapı, Açıklayıcı Faktör Analizi sonuçlarına göre belirlenmiştir. Dört faktör ve madde dağılımları aşağıdaki gibidir:

Gezinme Kolaylığı (10 madde): Sitede bilgiye ulaşma ve sayfalar arasında geçiş yapma süreçlerinin ne kadar sorunsuz olduğunu ölçer.

Tasarım (7 madde): Sitenin görsel sunumu, düzeni, metinlerin hizalaması ve genel estetik tutarlılığı ile ilgilidir.

Erişim Kolaylığı (4 madde): Sitenin teknik performansını, özellikle yüklenme hızını ve erişilebilirliğini değerlendirir.

Kullanım Kolaylığı (4 madde): Kullanıcıların siteyi kullanırken hissettikleri zorluk veya basitlik algısını belirler.

Geçerlik

Ölçeğin geçerliliği, özellikle yapı geçerliliği odaklanılarak incelenmiştir. Yapı geçerliliğini test etmek amacıyla yürütülen Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), ölçeğin 25 maddesinin teorik beklentilerle uyumlu olarak dört faktörlü bir yapı sergilediğini göstermiştir.

Bu analiz sonuçları, Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği'nin, ölçmeyi amaçladığı farklı kullanılabilirlik boyutlarını (Gezinme Kolaylığı, Tasarım, Erişim Kolaylığı ve Kullanım Kolaylığı) başarıyla ayırt edebildiğini ve temsil ettiğini kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa hesaplamaları ile belirlenmiştir. Ölçeğin tamamı için hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı **.93** gibi yüksek bir değere sahiptir, bu da ölçeğin maddelerinin genel yapıyı ölçmede üst düzeyde tutarlı olduğunu göstermektedir.

Dört alt faktör için hesaplanan iç tutarlılık katsayıları da kabul edilebilir ve yüksek düzeydedir:

Gezinme kolaylığı faktörü için: **.94**

Tasarım faktörü için: **.95**

Erişim Kolaylığı faktörü için: **.89**

Kullanım Kolaylığı faktörü için: **.79**

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme çalışmasında, Açıklayıcı Faktör Analizi kullanılarak ölçek maddelerinin yapısal organizasyonu incelenmiştir. Bu analiz, 25 maddenin dört bağımsız boyutta toplandığını ortaya koymuştur. Bu dört faktör, web sitesi kullanılabilirlik kavramının temel bileşenlerini temsil etmektedir.

Analiz, her bir faktörün yüksek ve anlamlı madde yüklerine sahip olduğunu, böylece faktörlerin birbirinden ayrı ve yapısal olarak güçlü olduğunu kanıtlamıştır. Bu sonuçlar, ölçeğin teorik temellerini sağlamlaştırmış ve geçerli bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Öz Bildirim)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1= kesinlikle katılmıyorum - 5= kesinlikle katılıyorum)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Web Kullanıcılar ve Üniversite Öğrencileri

Yaş Grubu: Yetişkin

Popülasyon Detayları: İnternet ve web sitesi kullanım deneyimine sahip bireylerden oluşmaktadır.

Test Metodolojisi: Katılımcılar, belirli bir web sitesini kullandıktan veya genel web deneyimlerine dayanarak, 25 maddeye ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Bilişim sistemleri, kullanıcı arayüzü, Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği, psikometri, ölçme aracı, Likert ölçeği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut Değil

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: ekilic@gazi.edu.tr (Sorumlu Yazar: Ebru Kılıç Çakmak)

Yayın Adresi: Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara, Türkiye (Sorumlu yazarın bağlı bulunduğu kurumdayken varsayılmıştır.)

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2011 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanım için sorumlu yazar (Ebru Kılıç Çakmak) ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilmektedir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlarda telif hakları ve izinler konusunda yazarların yönergelerine uyulmalıdır.

Kaynaklar

Kılıç-Çakmak, E., Güneş, E., Çiftçi, S. ve Üstündağ, M.T. (2011). Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik, güvenilirlik analizi ve uygulama sonuçları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(2), 31-40.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: web-sitesi-kullanilabilirlik-olcegi-toad.pdf

Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek 25 madde ve dört faktörden oluşmaktadır. Aşağıda her faktörden temsilci bir madde sunulmuştur:

Gezinme kolaylığı (10m): Sitede rahatlıkla geziniyorum.

Tasarım (7m): Metinlerin hizalamaları tutarlı.

Erişim kolaylığı (4m): Site hızlı yükleniyor.

Kullanım kolaylığı (4m): Siteyi karmaşık buluyorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM